

Uppföljnings- och utvärderingsplan till
Handlingsplan för det alkohol- och
drogförebyggande arbetet i Jönköpings län
2009-2014

Innehållsförteckning

Inledning	3
Indikatorer	4
Delmål 1: Förbättrad organisation av det regionala ANTD-arbetet	4
Delmål 2: Förbättrad organisation av det lokala ANTD-arbetet	5
Delmål 3: Förbättrad kunskap om ANTD-situationen i länet	6
Delmål 4: Ökad användning av evidensbaserade och målgruppsanpassade metoder inom ANTD	7
Delmål 5: Effektiva ANTD-insatser för barn och ungdomar	8
Delmål 6: Förbättra arbetet med att begränsa tillgängligheten av alkohol och tobak i länet	9
Delmål 7: Förbättra arbetet med att begränsa tillgängligheten av narkotika och dopning i länet	10
Delmål 8: Ökad beredskap att stödja personer med riskbruk, missbruk och beroende av ANTD	11
Delmål 9: Förbättra arbetet med att minska alkohol och droger i trafiken	12
Effektmätning	13
Tillgänglighet	13
Konsumtion	14
Skador	15

Inledning

I Jönköpings län finns en handlingsplan för det alkohol och drogförebyggande arbetet i Jönköpings län som sträcker sig mellan 2009 och 2014. Detta dokument är en uppföljnings- och utvärderingsplan till denna handlingsplan och beskriver kortfattat vad som skall följas upp och vilka som har ansvaret för uppföljningen av planen.

Uppföljningen är uppdelad i två delar. Den första delen är indikatorer som är kopplade till delmålen och belyser arbetet och processen i programmet. De nio delmålen har mellan fyra och nio indikatorer var, som kommer att mätas varje eller var tredje år. I samband med indikatorn står vilken aktör som är ansvarig för uppföljningen.

Den andra delen är en effektmätning som består av en kontinuerlig uppföljning av tillgänglighet, konsumtion och konsekvenser eller skador av alkohol, narkotika, tobak och dopning i Jönköpings län. Denna mätning är kopplad till handlingsplanens vision som lyder: ”Jönköpings län ska vara fritt från skador av alkohol och tobak samt fritt från narkotika, dopning och missbruk och beroende av läkemedel. Allas uppväxt ska vara fri från alkohol, tobak narkotika och dopning.”

Indikatorer

Nedan följer indikatorerna som är kopplade till de nio delmålen

Delmål 1: Förbättrad organisation av det regionala ANTD-arbetet

3-ÅRS INDIKATORER:

	ANSVAR
• Andel av samrådsgruppens aktiviteter som är kopplade till handlingsplanen.	Länsstyrelsen
• Antal ärenden från operativ nivå/samrådsgruppen som kommer upp på styrgruppens dagordning.	Länsstyrelsen
• Antal ärenden från styrgruppen som kommer upp på operativ nivå/samrådsgruppens dagordning.	Länsstyrelsen
• Antal medlemmar i styrgrupp och samrådsgrupp som upplever att organisationen är god.	Länsstyrelsen
• Antal aktörer inom polis, landsting och kommun som upplever att organisationen är god.	Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

• Antal träffar i samrådsgrupp och styrgrupp, deltagarfrekvens och tillhörighet.	Länsstyrelsen
• Antal gånger aktivitetsplan upprättas.	Länsstyrelsen
• Antal gånger hemsidan är uppdaterad.	Länsstyrelsen

Delmål 2: Förbättrad organisation av det lokala ANTD-arbetet

3-ÅRS INDIKATORER:

- Antal kommuner i länet har handlingsplaner som är kopplade till det regionala arbetet.
- Antal förvaltningsövergripande styrgrupper i länets kommuner.
- Antal kommuner som genomfört kartläggning.

ANSVAR

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal kommuner med samordningsansvar.
- Antal kommuner med handlingsplaner antagna de senaste fem åren.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Delmål 3: Förbättrad kunskap om ANTD-situationen i länet

3-ÅRS INDIKATOR:

- Antal aktörer i samrådsgrupp och styrgrupp som har kännedom om och använder den regionala kartläggningen.

ANSVAR

Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal effektmått som är uppföljda under året.
- Antal genomförda studier beträffande exempelvis läkemedel och dopning .
- Antal aktiviteter som är genomförda för att sprida resultatet av effektmätningen.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Delmål 4: Ökad användning av evidensbaserade och målgruppsanpassade metoder inom ANTD

3-ÅRS INDIKATOR:

- Antalet målgruppsanpassade och evidensbaserade metoder som används på vårdenheter, kommuner och närpolisområden.

ANSVAR

Länsstyrelsen
Polisen
Landstinget

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal utbildningar i metoder, yrkesgrupper, antal deltagare, geografisk spridning.
- Antal utbildningar i implementering och utvärdering, yrkesgrupper, antal deltagare, geografisk spridning.
- Antal uppdateringar av verktygslåda med metoder.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Delmål 5: Effektiva ANTD-insatser för barn och ungdomar

3-ÅRS INDIKATORER:

- Antal kommuner som har en samverkan mellan skola och socialtjänst kring barn i riskmiljö.
- Antalet föräldrastödsaktiviteter till föräldrar med barn 0-18 år som erbjuds i kommunen och landstinget.

ANSVAR

Länsstyrelsen
Polisen
Länsstyrelsen
Landstinget

1-ÅRS INDIKATORER:

- Andel förstagångsföräldrar som genomgår hälsosamtal, geografisk spridning.
- Antal kommuner som erbjuder samtalsgrupper för barn i riskmiljö, antal barn per kommun.
- Antal utbildningar för personal inom skola och socialtjänst för att upptäcka och samverka kring barn i riskmiljö. Antal deltagare, geografisk spridning, yrkesgrupper.
- Andelen gånger familjeformuläret används i vuxenpsykiatri.

Landstinget
Länsstyrelsen
Länsstyrelsen
Landstinget

Delmål 6: Förbättra arbetet med att begränsa tillgängligheten av alkohol och tobak i länet

3-ÅRS INDIKATORER:

	ANSVAR
• Antal kommuner där Kronobergsmodellen är implementerad i ordinarie struktur.	Polisen
• Antal kommuner Ansvarsfull alkoholserving är implementerad i ordinarie strukturen.	Länsstyrelsen
• Antal planerade samverkanstillfällen med tullen dvs. möten, utbildning, operativt arbete.	Polisen
• Antal underrättelseuppslag lämnade från tullen.	Polisen

1-ÅRS INDIKATORER:

• Antal direktförverkande av alkohol.	Polisen
• Andel anmälningar till socialtjänst eller föräldrar där polisen direktförverkat alkohol från minderåriga.	Polisen
• Antal mediaaktiviteter från samrådsgruppen som handlar om langning.	Länsstyrelsen
• Antal tillsynsbesök enligt alkohollagen av kommun och polis.	Polisen Länsstyrelsen

---

Delmål 7: Förbättra arbetet med att begränsa tillgängligheten av narkotika och dopning i länet

3-ÅRS INDIKATOR:

- Antal kommuner som har en samverkan i narkotika- och dopningsfrågan mellan polis, skola och socialtjänst.

ANSVAR

Polisen
Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal utbildningar som rör narkotika och dopning, antal deltagare, yrkesgrupper och geografisk spridning.
- Antal utbildningar kring läkemedelsmissbruk, antal deltagare, yrkesgrupper och geografisk spridning.
- Antal gymnasieskolor som har samverkan om narkotika med polisen.

Polisen

Polisen

Länsstyrelsen
Polisen

Delmål 8: Ökad beredskap att stödja personer med riskbruk, missbruk och beroende av ANTD

3-ÅRS INDIKATORER:

- Antal vårdcentraler som har ett dokumenterat arbetssätt vad gäller riskbruk och tobaksprevention.
- Antal kommuner där kommunen och landstinget tillämpar socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks och beroendevård .

ANSVAR

Landstinget

Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal vårdcentraler som kan erbjuda särskilt stöd för personer med riskbruk av alkohol.
- Antal vårdcentraler som kan erbjuda särskilt stöd för personer med tobaksberoende.
- Antal utbildningar i motiverande samtal och screening för personal inom hälso- och sjukvården. Yrkeskategorier, geografisk spridning.
- Antal genomförda informationsinsatser angående alkoholphjälpen.
- Antal kommuner som har socialmedicinska mottagningar eller liknande.

Landstinget

Landstinget

Landstinget

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen

Delmål 9: Förbättra arbetet med att minska alkohol och droger i trafiken

3-ÅRS INDIKATOR:

- Antal kommuner där metoden Snabba Ryck är implementerad i ordinarie verksamhet.

ANSVAR

Länsstyrelsen

1-ÅRS INDIKATORER:

- Antal förarkontroller.
- Andel positiva alkohol- drogtester .
- Andel ifyllda enkäter från polisen (snabba ryck).
- Andel som kommer till behandling (snabba ryck).

Polisen

Polisen

Polisen

Länsstyrelsen

Effektmätning

Nedan presenteras det som mäts gällande tillgänglighet, konsumtion och skador inom alkohol-, tobaks-, narkotika- och dopningområdet

Tillgänglighet

ALKOHOL

• Antal detaljhandelsställen för folköl	Länsstyrelsen
• Antal serveringstillstånd	Länsstyrelsen
• Systembolagets öppettider	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som tycker det är lätt att få tag på alkohol som säljs på systembolaget	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som tycker det är lätt att få tag på alkohol genom Internet	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som tycker det är lätt att få tag på hembränd sprit	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som tycker det är lätt att få tag på smugglad alkohol	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som blivit serverade alkohol på krog, restaurang eller liknande	Länsstyrelsen
• Antal direktförverkande av alkohol	Polisen
• Antal anmälningar gällande brott mot alkohollagen	Polisen
• Antal identifierade säljare av illegal alkohol	Polisen
• Antal tillsynsbesök i detaljhandel för öl av kommunen	Länsstyrelsen,
• Antal besök hos tillståndshavare med stadigvarande tillstånd av kommunen och polisen	Länsstyrelsen, Polisen
• Andel ungdomar som tror deras föräldrar tillåter dem att dricka alkohol	Länsstyrelsen

ANSVAR

NARKOTIKA

• Andel ungdomar som vet var man kan köpa narkotika	Länsstyrelsen
• Gatupriser på narkotikapreparat	Polisen
• Antal tillslag av narkotika	Polisen
• Antal utskrivningar av sövande eller lugnande läkemedel (opiatbaserade, benzo, benzoliktande läkemedel)	Landstinget

TOBAK

• Antal försäljningsställen av tobak	Länsstyrelsen
• Antal genomförda tillsynsbesök på försäljningsställen, skolgårdar och serveringslokaler av kommunen	Länsstyrelsen
• Andel ungdomar som tror deras föräldrar tillåter dem att röka och snusa	Länsstyrelsen

DOPNING

• Antal anmälningar gällande dopningsbrott	Polisen

Konsumtion

ALKOHOL

- Andelen ungdomar som konsumerat alkohol
- Andel ungdomar som konsumerar alkohol regelbundet
- Andel ungdomar som regelbundet intensivkonsumerar alkohol
- Andelen vuxna som konsumerar alkohol
- Andel vuxna som riskkonsumerar alkohol
- Andel gravida som konsumerar alkohol

ANSVAR

Länsstyrelsen
Länsstyrelsen
Länsstyrelsen
Landstinget
Landstinget
Landstinget

NARKOTIKA

- Andel ungdomar som använt narkotika
- Andel vuxna som använt hasch och marijuana
- Andel ungdomar som använt läkemedel i berusningssyfte

Länsstyrelsen
Landstinget
Länsstyrelsen

TOBAK

- Andelen ungdomar som konsumerar tobak
- Andelen ungdomar som konsumerar tobak regelbundet
- Andelen vuxna som konsumerar tobak
- Andelen vuxna som konsumerar tobak regelbundet
- Andelen gravida som röker

Länsstyrelsen
Länsstyrelsen
Landstinget
Landstinget
Landstinget

DOPNING

- Andelen ungdomar som använt dopningpreparat

Länsstyrelsen

Skador

ALKOHOL

• Antal misshandelsfall	Polisen
• Antal rattfylleribrott	Polisen
• Andel ungdomar som åkt med berusad förare	Länsstyrelsen
• Antal självmord	Landstinget
• Antal singelolyckor	Polisen
• Antal dödsfall pga. alkoholrelaterade leversjukdomar, alkoholförgiftning eller diagnos enligt alkoholindex	Landstinget
• Antal vårdade pga. alkoholrelaterade leversjukdomar, alkoholförgiftning eller diagnos enligt alkoholindex	Landstinget
• Antal vårdade pga. alkoholberoende	Landstinget
• Antal vårdade pojkar eller flickor pga. alkoholförgiftning	Landstinget
• Antal omhändertagna enligt lagen om omhändertagande av berusade personer	Polisen
• Antal vårddygner enligt LVM	Länsstyrelsen
• Antal alkoholdiagnoser i slutenvård	Landstinget

ANSVAR

NARKOTIKA

• Antal drograttfylleribrott	Polisen
• Antal dödsfall pga. diagnos enligt narkotikaindex	Landstinget
• Antal vårdade pga. diagnos enligt narkotikaindex	Landstinget
• Antal vårddygner enligt LVM	Länsstyrelsen
• Antal narkotikadiagnoser i slutenvård	Landstinget
• Antal brott mot narkotikastrafflagen	Polisen

TOBAK

• Antal diagnoser i KOL och lungcancer	Landstinget
• Antal dödsfall i KOL och lungcancer	Landstinget
• Kostnader för tobaksbruket i länet	Landstinget